

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

77. ÅRGANG

24. APRIL 1965

A V I N N H O L D E T :

INTET Å GJØRE? (LEDER) - MIDT I EN FREDLIG REVOLUSJON - KJÆRLIGHETENS «JEG» OG «DU» - BLIKK PÅ TIDEN - OM DEMOKRATI OG MISUNNELSE - UTLANDET - «DE ECCLESIA» - LESERBREV

NR

8

NESTE NUMMER UTKOMMER 8. MAI 1965

AV KIRKENS LIV

Uken 25. april—1. mai

Uken 2.—8. mai

HVITESØNDAG

ANNEN SØNDAG EFTER
PÅSKE

Epistel: 1. Joh. 5, 4—10.

Epistel: 1. Pet. 2, 21—25.

Evangelium: Joh. 20, 19—31.

Evangelium: Joh. 10, 11—16.

Dagens liturgi er rik på aspekter. Evangeliet beretter om Thomas, den vantro disippel som først etter en uke ble seende og trødte på sin oppstandne Herre. De øvrige tekster minner oss snarere om at påskeuken i oldkirken var de nydøptes tid fremfor alt: De er som nyfødte barn, men ved sin tro har de alt overvunnet verden. Hvitesøndag er endelig også dagen for barnas første kommunion i en rekke av våre kirker: La de små komme til meg og feire påske med meg.

MANDAG: *Kletus og Marcelinus*, begge paver og martyrer, begge nevnt i messens Canon.

TIRSDAG: *Peter Canisius*, jesuitt fra reformasjonens århundre, mest kjent for sin katolske katekismus.

ONSDAG: *Paul av Korset*, grunnlegger av Pasjonistenes orden. Han preket utrettelig Kristus den korsfestede.

TORS DAG: *Peter av Verona*, dominikaner av den første generasjon. Ble drept av kjettere ved Milano i 1252.

FREDAG: *Katarina av Siena*, dominikanerinne. Så lite «nordisk» av type som hun var, har hun ikke desto mindre fått både en dansk og en norsk biografi, ved ingen mindre enn Johannes Jørgensen og Sigrid Undset. Hun døde, bare 33 år gammel, i 1380.

LØRDAG: *Josef*, arbeidernes vernehelgen. Det er på helt andre premisser at 1. mai er blitt arbeidernes dag. Men i 1955 bestemte pave Pius XII seg for å gi dagens feiring et kristent preg. Han viet 1. mai til håndverkeren Josef, Jesu pleiefar og arbeidernes forbilde. Evangeliet minner oss om at folk i Nasaret hadde vanskelig for å tro på Jesus ikke minst fordi de kjente ham som «sønnen til tømmermannen». Epistelen oppfordrer oss til alltid å være takknemlige og gjøre alt hva vi gjør «av hjertet, som for Herren og ikke for mennesker».

Hele dagens messe kretser omkring Jesu ord om seg selv: At han er den gode hyrde, som setter sitt liv til for fårene: I epistelen har vi apostelen Peters kommentar: «Han bar selv våre synder i sitt legeme på treet, så vi, døde fra synden, skal leve for rettferd, og ved hans sår er dere blitt lægt. For dere var som villfarende får; men nå er dere vendt om til deres sjelers hyrde og biskop», og bak denne tekst igjen skimter vi Esaias' profetier (les Esaias, kap. 53, f. eks. i messeboken, onsdag i den stille uke). I evangeliet finner vi Kristi velkjente, men alltid like gripende ord om hva den gode hyrde er rede til. Messens andre tekster, ikke minst kirkebønnen, utfyller dette bilde.

MANDAG og TORS DAG er feriedager, søndagens messe.

TIRSDAG: *Monika*, Augustins mor. Legg merke til dagens evangelium som er blitt valgt med henblikk på dagens helgen: beretningen om enken fra Nain og den sønn som Jesus ga tilbake til henne. Augustin har selv tolket underet i evangeliet på en symbolsk måte: enken fra Nain skulle være Kirken som gråter over synderne og ved sin sorg oppnår at Kristus kaller dem tilbake til livet. Augustin anså seg selv som en av disse syndere, og hans mor hadde grått over ham.

ONSDAG: *Pius V*, pave. En typpisk mot-reformatorisk skikkelse, men la oss ikke glemme at denne periode av Kirkens historie også har hatt sine store helgener.

FREDAG: *Stanislaus*, biskop og martyr. La oss be for Polen, som han er vernehelgen for.

LØRDAG: *Jomfru Marias lørdagsmesse.*

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.30	—
<i>Lunden kapell</i> , Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christies gt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	11.00
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemansgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 3388	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (hver 14. dag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	18.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyeveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2, Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 671	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eystein kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 211.

INTET Å GJØRE?

Det fortelles om en av de ikke så få hvite i Sørstatene i USA som støtter de sortes kamp, at han en dag gikk frem og tilbake med en protest-plakat foran rådhuset i en middels negerfiendtlig småby i Mississippi. Han ble adskillig molestert av de forbi-passerende, og en politimann sa hånlig: «Tror du virkelig at du greier å forvandle dem der inne, med den plakaten din?» Svaret kom kontant: «Nei. Men jeg kan i hvert fall hindre dem i å forvandle meg!»

Her er et poeng. To ting gjør vel nemlig de fleste av oss en smule trette og skeptiske overfor protester og resolusjoner. Den første er følelsen av at det ikke nytter, at det er komplett virkningsløst. Dette er nesten riktig, når det gjelder internasjonale begivenheter og spenninger. Men ikke helt. Den alminnelige manns opinion, gjerne over hodet på realpolitikere, har nå og da siden siste krig spilt en faktisk rolle i kampen for fred og menneskeverd.

Den andre motforestillingen er kvalmen over den hensynsløse og ensidige propaganda-utnyttelse av velmenende menneskevenner — «spontane» demonstrasjoner og protestaksjoner kan visst leveres — og blir levert — på bestilling, på det ene og det andre hold, og «brukes» når de først er i gang.

Kristne mennesker er, og må være, utpregede samvittighetsmennesker. Mer enn noen må de unngå å

«tåle så inderlig vel
den urett som ikke
rammer deg selv.»

for å sitere en dikter som har lite til overs for vår tro. Her kan det være nyttig å minne om et par-tre meningsfylte trekk ved 60-årenes livsform.

Den våkne delen av befolkningen under 50 år er mer eller mindre sterkt engasjert i verden utenfor Norge, i de menneskesamfunn som smertefullt fødes i fjerne land og verdensdeler. Den møter kristendommen, oftest som en positiv faktor, gjennom misjonen. Men den får knapt inntrykket av at norske kristne, ut over misjons-perspektivet, er særlig engasjert i utenverdenen. Det gjelder ikke bare ufølsomheten for det kristne enhetsarbeide, hos de fleste troende i vårt land. Det gjelder simpelthen forholdet til de daglige, alminnelige verdensbegivenheter — det som mer eller mindre på vårt medansvar, skjer med menneskene. Det overlater man til politikere og «humanistene».

Det er slik kristendommen, som i selve sitt vesen er «katolsk» i betydningen universell, verdensomspennende, kan bli forvrengt til hva Ronald Fangen engang med forakt betegnet som en kultursekt — en lukket klubb for folk med religiøse interesser, til fortrenkning av andre.

Vi har noen ganger i «St. Olav» streift den påfallende taushet hele det kristne miljø i Norge inntar overfor den totale krigs utfordring til den kristne moral. Ingen har patentløsninger her. Men taushet — ?

Vi kunne, helt konkret, nevne endel andre aktuelle eksempler på den samme farlige fjernhet mellom kristen-sinnet og dagens tragedier. Hva vi mener om det som skjer med de kristne bak jernteppet behøver vi ikke å gjenta. Men vi kan ikke huske noen protestaksjon eller demonstrasjon fra norske kristne overfor de myndigheter det gjelder, hverken på lutherske eller andre forfulgte kristnes vegne.

Større oppsikt enda ville det kanskje vekke om vi som kristne utvidet vår samvittighet, ut over trosfellenes krets, og en og annen gang fungerte som det salt i en råtten verden Evangeliet så drastisk kaller oss. Enn om norske kirkeledere offentlig tok avstand fra at en kristen erkebiskop opptrer som nasjonalistisk stor-interessent i våpenkjøp, og i åpen strid med FN's fredsarbeide bygger opp til en blodig tragedie på Kypros? Enn om det tallrike og godt organiserte norske kristenfolket ikke bare interesserte seg for kristendomsfagets stilling i hjemlandets skoler, men sendte vår utenriksminister en massiv anmodning om å gjøre alvorlige forestillinger overfor vår allierte USA, angående den åpenlyse tortur sør-vietnameserne utsetter sine fanger for? Torturen i Nord-Vietnam, i Øst-Europa fotograferes ikke, den unndras opinionen. I det frie Vesten er den imidlertid ennå vårt anliggende og vår medskyld, så lenge noen kan si nei — og tier. Frankrikes kristne sa nei til torturen i Algerie. Kristne må i det hele tatt vite å si nei — svært ofte — i en verden som vår. Om ikke for annet, så for å forbli uforandret hva de er: Et salt i samvittighetene.

HRM.

En tyrkisk kvinne på Kypros får vite at hennes mann er drept. En kristen erkebiskop samler våpen mot det tyrkiske mindretallet. Angår det oss?

MIDT I EN FREDELIG

AVGJØRENDE SEIER FOR DEMOKRATIS

I Latin-Amerika foregår i dag, halvveis i 60-årene, en storstilet sosial reformbevegelse i flere land for å rykke de fattige folkemassene ut av en århundrelang og ikke særlig romantisk søvn — kanskje i 11. time før kommunistene får det avgjørende feste. Så sent som i 1963 visste man knapt hvilken vei seieren ville gå, og mange vaklet under inntrykkene av blodig urettferdighet, sult, nød og noen fås meningsløse overflod. Selv en ung katolsk prest som arbeidet i ett av de verste områdene i Nordøst-Brasil skrev den gangen i et brev: den største fristelsen for meg har vært — kommunismen.

Nå, to år etter snur situasjonen seg i flere land mot en forhåpentlig avgjørende gevinst for de demokratiske, kristne krefter, oppmuntret og støttet av en Kirke som ikke lenger sitter isolert og tafatt i sine biskopelige pallasser. I den bølge av reformiver og begeistring som går over noen av disse nasjonene i øyeblikket, kan vi med stolthet notere også Kirkens bidrag, den er her igjen de fattiges kirke.

I Nord-Peru ved Chimbote har en enslig prest, Mgr. James Burke fått stoppet en kriminell utbytning av bøndene i distriktet og har begynt å dele ut land av Kirkens eiendommer direkte til de som vil drive jorden. Kirken er også med på å hjelpe folk til å danne kooperative bevegelse med regjeringsstøtte for at bøndene skal få avsatt sine produkter på en forsvarlig måte og få kjøpt nødvendig landbruksutstyr.

I et slumområde som kalles Cerro de Juli har en annen ung prest organisert de fattige i kredittforeninger. Etter vanlig arbeidstid bygger de nå sine egne hus med midler som dels kommer fra småpenger de selv skillinger sammen, dels fra langsiktige kreditter som Kirken hjelper dem med, dels fra USA.

Typisk nok eksisterer knapt kommunismen i dette området.

I Chile støtter Kirken president Freis dramatiske forsøk på å gi landet nytt håp, arbeide og verdighet. I begynnelsen av mars fikk Frei absolutt flertall ved parlamentsvalgene i landet, resultatet av en massiv protest mot det tidligere parlament som i måneder hadde blokkert de fleste av Freis reformplaner og forslag.

Før jul sa de syd-amerikanske biskoper på vei hjem fra Konsilets tredje sesjon: det trenges fire ting for å stoppe kommunismen i Latin-Amerika: en radikal, indre reform, mat, utdannelsemuligheter og sist, men ikke minst, hjelp utenfra slik at de veldige naturrikdommer på dette kontinent kan utnyttes. Ansvarsbevisste, modige politikere er i gang i flere land for å gjennomføre nettopp dette i dag. Og vi ser så smått ikke bare Latin-Amerikas nye arbeidsdag og konturene av et landområde som om en menneskealder vil huse en tredjedel av verdens katolikker, vi ser også en ny dag for den katolske kirke der.

For det er faktisk grunn til håp i Latin-Amerika nå, til tross for store vanskeligheter som ennå må overvinnest og en stor forskjell i utviklingen fra sted til sted. For det første er Castros innflytelse sterkt på retur etter den farlige Cuba-krisen i oktober 1962. Videre vinner

Nå avgjøres Latin-Amerikas fremtid. Kirken har omsider — og farlig sent — lagt sin tyngde i rettferdighetens vektskål. Redder det nødens millioner fra kommunismens desperate «løsning»?

de moderate elementer terrang både ved universitetene og i fagforeningene. Og regjeringene begynner å virkelig gjøre visse nødvendige reformer for å få slutt på urettferdigheten.

Se på Chile. Det er et land hvor 1.5 pst. av jordeierne har hatt 75 pst. av jorden og hvor massenes tålmodighet gikk mot slutten. Derfor var de to siste valg, til presidentstillingen og til parlamentet så viktige i Chile, de kunne ha svinget til ytterste venstre, eller til en ekstremt konservativ kandidat og retning. Ikke desto mindre var det den kristelige demokratiske kandidat, senator Frei som ble valgt og som virkelig har vist seg også verdig til tilliten. Og eksperter sier: det råder ingen tvil om at hovedårsaken til hans seier har vært det katolske hierarkis nye holdning og forståelse.

Kirkens menn i Chile har lyd hørt fulgt oppfordringene i pave Johannes' rundskrivelse Mater et Magistra og satt

EVOLUSJON

KRISTNE KREFTER?

igang en energisk aksjon mot den sosiale urettferdigheten. Kardinal Henriques har skarpt fordømt misforholdene i et hyrdebrev og selv gått foran med et godt eksempel, han har delt ut sin jord til bøndene. I Venezuela, Brasil, Argentina og Columbia har det katolske presteskap på lignende måte gitt sin støtte til de reformer som står på Fremtidsalliansens program. Folket får se at det ikke bare er kommunistene som er deres venner, de kan ha andre håp enn en voldsom, hatefull revolusjon.

NYE METODER

Det er verd å notere at den nåværende visepresident i USA, Hubert Humphrey allerede i fjor sommer i en artikkel i *Foreign Affairs* fremholdt at man burde ta lærdom av den katolske kirkes fornyelse i Latin-Amerika. Kirkeledernes nye forståelse av de sosiale og økonomiske problemer og deres besluttsomhet når det gjelder å løse dem er et av de mest oppmuntrende trekk i siste tiår, skrev han.

Ellers har man også utenfra forsøkt å hjelpe i denne fredlige revolusjon, med ren nødhjelp og på mer langsiktig basis. Nye prester sendes til de latin-amerikanske sogn som ofte er håpløst underbemannet, frivillige legfolk reiser dit for å arbeide som lærere, sykesøstre, i landbruket, i presse og radio. Biskopene i Chile har bl. a. bedt om professorer til universitetene, sosialarbeidere, fiskeriekspertter og journalister.

Biskopene har samtidig gjort anstrengelser for å få gjort kjent og spredt nye metoder i det pastorale arbeidet over kontinentet. En gruppe på 30 professorer fra hele verden har bl. a. på deres oppfordringer gitt en serie foredrag om disse ting i syv av de tyve republikker.

DEN SKJULTE FATTIGDOM

Og sist men ikke minst, biskopene selv har sagt sin mening klart og tydelig. Da Helder Camara ble innsatt som erkebiskop av Olinda og Recife, sa han således:

«Vi skal sørge for de fattige, med oppmerksomheten særskilt rettet mot den skjulte fattigdom for å forhindre at mennesker synker dypere ned i elendigheten. Fattigdommen kan være — og burde være — et offer som man frivillig tar på seg eller rent spontant bærer frem for den himmelske Far. Nøden derimot krenker et hvert menneskes rett og plikt til å søke sin bestemmelse som person.»

«Hvem som helst, fattig og rik, som befinner seg i en fortvilet situasjon skal ha en særskilt plass i biskopenes hjerte. Men jeg vil ikke tillate at noen bedrar seg selv med en tro på at det rekker med en smule storlagenhet og sosial understøttelse. Problemet innskrenker seg ikke til noen få reformer.»

«Det ville være en skandale og utilgivelig om Kirken hadde overgitt og sviktet massene i deres største nød.»

HØYBYGG, VEIER OG KANALER

Den 52 år gamle president Belaunde i Peru (en venn av våre Svaler) er en glimrende representant for den nye

optimisme og det nye pågangsmot. I de siste 19 måneder har Belaunde oppildnet sitt folk og fått dem til å slutte opp om et sosialt og økonomisk nybyggningsarbeide som allerede setter sine merker.

I utkanten av Lima, hovedstaden, er et av kontinentets største boligprosjekter igang, 52 høybygg med leiligheter for 10 000 mennesker skyter i været. Nye kommunevalg er holdt i 1400 byer og landsbyer, de første valg på 45 år til kommunestyrene og på borgermestere. Et lovforslag om en jordbruksreform er allerede godtatt, et veldig dyrkningsprosjekt med vanningsanlegg for de uttørkede lavland ved kysten skal gjennomføres (tre elver skal få nytt løp gjennom tunneler) og et nett av veier skal etter hvert åpne adgangen til Perus veldige, tynt befolkede og isolerte innland som er rikt på gummi, jutefrukt, kaffe, tømmer og kveg — men som bare beboes av 14 prosent av befolkningen.

Et «hjelp til selvhjelp»-program går for fullt, landets eksport har steget 23 prosent, landets stolte fortid før den europeiske koloniseringen trekkes frem og prises, kort sagt, det er altså optimisme og en ny følelse av virkelig å være et folk, en nasjon, i luften.

Kommunistene gjør sitt beste for å rive ned igjen det Belaunde klarer å bygge opp. Hver uke sender Moskva, Peking og Havana 110 timers kortbølgesendinger til Peru og andre nasjoner på vestkysten. Av og til forekommer også overfall av kommunistførte banditter på eiendommer i høylandet. Men kommunistene er få og ikke i takt med tiden i Peru. Landet er så opptatt med Belaundes reformprogrammer at det ikke har tid til å lytte til fremmede forslag.

A. R.

Det radikale kristelige demokrati, bygget på Johannes XXIII's tanker i «Mater et Magistra», skyter hurtig vekst. Det er en sulten og elendig befolknings siste alternativ til fortvilelsen.

MIDT I EN FREDELIG F

AVGJØRENDE SEIER FOR DEMOKRATISKE,

I Latin-Amerika foregår i dag, halvveis i 60-årene, en storstilet sosial reformbevegelse i flere land for å rykke de fattige folkemassene ut av en århundrelang og ikke særlig romantisk søvn — kanskje i 11. time før kommunistene får det avgjørende feste. Så sent som i 1963 visste man knapt hvilken vei seieren ville gå, og mange vaklet under inntrykkene av blodig urettferdighet, sult, nød og noen få meningsløse overflod. Selv en ung katolsk prest som arbeidet i ett av de verste områdene i Nordøst-Brasil skrev den gangen i et brev: den største fristelsen for meg har vært — kommunismen.

Nå, to år etter snur situasjonen seg i flere land mot en forhåpentlig avgjørende gevinst for de demokratiske, kristne krefter, oppmuntret og støttet av en Kirke som ikke lenger sitter isolert og tafatt i sine biskopelige palasser. I den bølge av reformiver og begeistring som går over noen av disse nasjonene i øyeblikket, kan vi med stolthet notere også Kirkens bidrag, den er her igjen de fattiges kirke.

I Nord-Peru ved Chimbote har en enslig prest, Mgr. James Burke fått stoppet en kriminell utbytning av bøndene i distriktet og har begynt å dele ut land av Kirkens eiendommer direkte til de som vil drive jorden. Kirken er også med på å hjelpe folk til å danne kooperative bevegelse med regjeringsstøtte for at bøndene skal få avsatt sine produkter på en forsvarlig måte og få kjøpt nødvendig landbruksutstyr.

I et slumområde som kalles Cerro de Juli har en annen ung prest organisert de fattige i kredittforeninger. Etter vanlig arbeidstid bygger de nå sine egne hus med midler som dels kommer fra småpenger de selv skillinger sammen, dels fra langsiktige kreditter som Kirken hjelper dem med, dels fra USA.

Typisk nok eksisterer knapt kommunismen i dette området.

I Chile støtter Kirken president Freis dramatiske forsøk på å gi landet nytt håp, arbeide og verdighet. I begynnelsen av mars fikk Frei absolutt flertall ved parlamentsvalgene i landet, resultatet av en massiv protest mot det tidligere parlament som i måneder hadde blokkert de fleste av Freis reformplaner og forslag.

Før jul sa de syd-amerikanske biskoper på vei hjem fra Konsilets tredje sesjon: det trenges fire ting for å stoppe kommunismen i Latin-Amerika: en radikal, indre reform, mat, utdannelsemuligheter og sist, men ikke minst, hjelp utenfra slik at de veldige naturrikdommer på dette kontinent kan utnyttes. Ansvarsbevisste, modige politikere er i gang i flere land for å gjennomføre nettopp dette i dag. Og vi ser så smått ikke bare Latin-Amerikas nye arbeidsdag og konturene av et landområde som om en menneskealder vil huse en tredjedel av verdens katolikker, vi ser også en ny dag for den katolske kirke der.

For det er faktisk grunn til håp i Latin-Amerika nå, til tross for store vanskeligheter som ennå må overvinnes og en stor forskjell i utviklingen fra sted til sted. For det første er Castros innflytelse sterkt på retur etter den farlige Cuba-krise i oktober 1962. Videre vinner

Nå avgjøres Latin-Amerikas fremtid. Kirken har omsider — og farlig sent — lagt sin tyngde i rettferdighetens vektskål. Redder det nødens millioner fra kommunismens desperate «løsning»?

de moderate elementer terreng både ved universitetene og i fagforeningene. Og regjeringene begynner å virkelig gjøre visse nødvendige reformer for å få slutt på urettferdigheten.

Se på Chile. Det er et land hvor 1.5 pst. av jordeierne har hatt 75 pst. av jorden og hvor massenes tålmodighet gikk mot slutten. Derfor var de to siste valg, til presidentstillingen og til parlamentet så viktige i Chile, de kunne ha svinget til ytterste venstre, eller til en ekstremt konservativ kandidat og retning. Ikke desto mindre var det den kristelige demokratiske kandidat, senator Frei som ble valgt og som virkelig har vist seg også verdig til tilliten. Og eksperter sier: det råder ingen tvil om at hovedårsaken til hans seier har vært det katolske hierarkis nye holdning og forståelse.

Kirkens menn i Chile har lydørt fulgt oppfordringene i pave Johannes' rundskrivelse Mater et Magistra og satt

EVOLUSJON

KRISTNE KREFTER?

igang en energisk aksjon mot den sosiale urettferdigheten. Kardinal Henriques har skarpt fordømt misforholdene i et hyrdebrev og selv gått foran med et godt eksempel, han har delt ut sin jord til bøndene. I Venezuela, Brasil, Argentina og Columbia har det katolske presteskap på lignende måte gitt sin støtte til de reformer som står på Fremtidsalliansens program. Folket får se at det ikke bare er kommunistene som er deres venner, de kan ha andre håp enn en voldsom, hatefull revolusjon.

NYE METODER

Det er verd å notere at den nåværende visepresident i USA, Hubert Humphrey allerede i fjor sommer i en artikkel i Foreign Affairs fremholdt at man burde ta lærdom av den katolske kirkes fornyelse i Latin-Amerika. Kirkeledernes nye forståelse av de sosiale og økonomiske problemer og deres beslutsomhet når det gjelder å løse dem er et av de mest oppmuntrende trekk i siste tiår, skrev han.

Ellers har man også utenfra forsøkt å hjelpe i denne fredlige revolusjon, med ren nødhjelp og på mer langsiktig basis. Nye prester sendes til de latin-amerikanske sogn som ofte er håpløst underbemannet, frivillige legfolk reiser dit for å arbeide som lærere, sykesøstre, i landbruket, i presse og radio. Biskopene i Chile har bl. a. bedt om professorer til universitetene, sosialarbeidere, fiskerikspertter og journalister.

Biskopene har samtidig gjort anstrengelser for å få gjort kjent og spredt nye metoder i det pastorale arbeidet over kontinentet. En gruppe på 30 professorer fra hele verden har bl. a. på deres oppfordringer gitt en serie foredrag om disse ting i syv av de tyve republikker.

DEN SKJULTE FATTIGDOM

Og sist men ikke minst, biskopene selv har sagt sin mening klart og tydelig. Da Helder Camara ble innsatt som erkebiskop av Olinda og Recife, sa han således:

«Vi skal sørge for de fattige, med oppmerksomheten særskilt rettet mot den skjulte fattigdom for å forhindre at mennesker synker dypere ned i elendigheten. Fattigdommen kan være — og burde være — et offer som man frivillig tar på seg eller rent spontant bærer frem for den himmelske Far. Nøden derimot krenker et hvert menneskes rett og plikt til å søke sin bestemmelse som person.»

«Hvem som helst, fattig og rik, som befinner seg i en fortvilet situasjon skal ha en særskilt plass i biskopenes hjerte. Men jeg vil ikke tillate at noen bedrar seg selv med en tro på at det rekker med en smule storslagenhet og sosial understøttelse. Problemet innskrenker seg ikke til noen få reformer.»

«Det ville være en skandale og utilgivelig om Kirken hadde overgitt og sviktet massene i deres største nød.»

HØYBYGG, VEIER OG KANALER

Den 52 år gamle president Belaunde i Peru (en venn av våre Svaler) er en glimrende representant for den nye

optimisme og det nye pågangsmot. I de siste 19 måneder har Belaunde oppildnet sitt folk og fått dem til å slutte opp om et sosialt og økonomisk nybyggningsarbeide som allerede setter sine merker.

I utkanten av Lima, hovedstaden, er et av kontinentets største boligprosjekter igang, 52 høybygg med leiligheter for 10 000 mennesker skyter i været. Nye kommunevalg er holdt i 1400 byer og landsbyer, de første valg på 45 år til kommunestyrene og på borgermestre. Et lovforslag om en jordbruksreform er allerede godtatt, et veldig dyrkningsprosjekt med vanningsanlegg for de uttørkede lavland ved kysten skal gjennomføres (tre elver skal få nytt løp gjennom tunneler) og et nett av veier skal etter hvert åpne adgangen til Perus veldige, tynt befolkede og isolerte innland som er rikt på gummi, jutefrukt, kaffe, tømmer og kveg — men som bare beboes av 14 prosent av befolkningen.

Et «hjelp til selvhjelp»-program går for fullt, landets eksport har steget 23 prosent, landets stolte fortid før den europeiske koloniseringen trekkes frem og prises, kort sagt, det er altså optimisme og en ny følelse av virkelig å være et folk, en nasjon, i luften.

Kommunistene gjør sitt beste for å rive ned igjen det Belaunde klarer å bygge opp. Hver uke sender Moskva, Peking og Havana 110 timers kortbølgesendinger til Peru og andre nasjoner på vestkysten. Av og til forekommer også overfall av kommunistførte banditter på eiendommer i høylandet. Men kommunistene er få og ikke i takt med tiden i Peru. Landet er så opptatt med Belaundes reformprogrammer at det ikke har tid til å lytte til fremmede forslag.

A. R.

Det radikale kristelige demokrati, bygget på Johannes XXII's tanker i «Mater et Magistra», skyter hurtig vekst. Det er en sulten og elendig befolknings siste alternativ til fortvilelsen.

KJÆRLIGHETENS „JE

EN BETRAKTNING OM MENNESKEHJERTETS

Kristen tankegang i vårt århundre er gjennomtrengt av bevisstheten om mennesket som person, og om det personsforhold vi har både til Gud og til våre medmennesker. Vår tros grunnverdi er kjærligheten. Pater D a m i a n v a n H o o r n, Kristiansand, har sendt oss disse tanker om kjærlighetens vesen nettopp ut fra denne synsvinkel: at den er et forhold mellom personer.

Menneskelig fellesskap opplever vi i tre former: i kameratskap, i vennskap og i kjærlighet. — Om kameratskap taler vi når vi er engasjert med medmennesker i en og samme sak. Soldater kaller seg kamerater, fordi de føler seg bundet til hverandre i forsvaret av sitt fedreland. Utenfor denne fellessaken lever de, hver for seg, sitt eget liv.

Vennskap forutsetter ikke at man er engasjert i samme sak. Det kan godt hende at vår venn har et helt annet yrke enn vi selv. Vennskap krever at vi er interessert i hverandres liv på grunn av personlig sympati.

Kjærlighet opplever vi som noe som går «dypere» enn vennskap. Vi føler oss mer bedrøvet når et menneske vi elsker, dør enn når en venn faller bort. Vi er rede til å gi mer av oss selv til en vi elsker enn til en venn. I vår opplevelse går kjærligheten helt inn i vår indre livskjerne mens vennskap rører mer ved dette livs overflate.

I form av et vakkert eventyr, «Kjærlighetens hus», har en persisk dikter gitt uttrykk for en typisk menneskelig erfaring om kjærlighet. «Det var en gang en pike», heter det, «som var helt alene i en skog. Det var mørkt. Plutselig så piken et lys. Da hun nærmet seg huset, hørte hun en stemme som sang: «Kom inn i mitt hus». Da piken banket på døren, spurte stemmen: «Hvem er det!» «Det er jeg,» svarte piken. Da sluknet lyset og piken hørte noen som gråt slik som østerlandske kvinner gråter over en som er død. Piken gikk ut i skogen igjen. Meditasjonens slør la seg om henne og hun grunnet på hvorfor døren ble stengt. Etter hvert gikk et lys opp for piken. Hun vendte tilbake til huset og banket for annen gang. «Hvem er det?» spurte stemmen. Og nå svarte piken: «Det er du!» Da åpnet døren seg og piken gikk inn i kjærlighetens hus.»

Dette eventyr vil si at et egosentrisk menneske ikke er i stand til å elske. Han er jo et menneske som bare

har seg selv som mål i livet. Han lever i en sirkel med seg selv som midtpunkt. Sitt medmenneske ser han stadig i relasjon til seg selv. Man må tenke som han, ville og handle som han. Han sier aldri: «det er du», men bare: «det er jeg». Derfor er han dømt til ensomhet.

Kjærlighet, sier en hindutekst fra det 17. århundre, er: «å forveksle sitt jeg med et du». Man må se på seg selv i relasjon til den annen. Den annen må bli midtpunkt i vårt liv. Dette betyr ikke at man må ha de samme tanker, sympatier eller interesser. Kjærlighet krever ikke ensartethet. Kjærlighet streber etter intet, idet et du er seg selv i meg og jeg i ham. Kjærlighet er et møte mellom to friheter som bestemmer seg utfra hverandres livs-sirkel.

Det er ikke vanskelig å presisere dette ved å se hen til Kristus. I hans bevissthet er han et guddommelig du som, i fri hengivelse, står midt i vår livssirkel. Dette fremgår, blant annet, av ordene han retter til Peter i Getsemane: «eller tror du ikke at dersom jeg ba min Far, så ville han i denne stund sende meg mer enn tolv legioner engler?» Hadde Kristus bedt om det, da hadde han ikke vært det guddommelige du i vår livssirkel av dumhet, sjalusi, lidelse og død. Da hadde han forsvart seg mot oss. Kjærligheten krever likevel at Kristus fortsetter å være seg selv i oss, til og med i vår fornektelse av ham. Korset er uttrykk for Kristi betingelsesløse ja til vårt nei.

Søker man etter den dypeste grunn for dette betingelsesløse ja, da oppdager en at kjærligheten er rettet mot den annen som frihet. Var vi ikke frie, da var vi, som en stein, innestengt i en bestemt form. Vår frihet gjør at vi alltid er mer enn vi er. Vi kan ta avstand fra den form vi har bestemt oss til. Vi kan til og med forkaste den. Bare når jeg tar imot den annen som frihet, kan jeg si ja til hans nei og leve i forventning.

H ele Evangeliet viser at Kristus ser på mennesket som fritt, som en mulighet til en annen form. Han står jo som et opprop blant sine landsmenn. Han spør om indre fornyelse. Til og med taler han om gjenspeiling av Faderens kjærlighet i vårt liv. Kristus ser det vi kan bli til. Derfor sier han til kvinnen grepet i ekteskapsbrudd: «Heller ikke dømmer jeg deg. Gå hjem og synd ikke herefter.» For Kristus er mennesket først og fremst mulighet til en ny livsform, frihet.

Jean-Paul Sartre har rett når han sier at vår frihet ikke er noe som henger i luften. Den er innvevd i en rekke ting som vår kropp, vår karakter, våre følelser, våre livs-omstendigheter. Vår frihet er en helt bestemt frihet. Å ta imot den annen i frihet er derfor et bestemt valg. Jeg velger denne friheten forskjellig fra den annen.

Når den persiske pike sier: «det er du som banker på din dør», da vil hun si at hun har valgt en bestemt frihet som grobunn for sitt eget jeg. Piken vil konstruere sitt liv utfra den annens konkrete livsform. Derfor kan hun si med en persisk dikter: «Jeg vil se gjennom dine øyne, og jeg vil puste gjennom din munn —.» For Kristus er dette valg avgjørende. Å elske ham er å ta ham som grobunn for vår frihet. Derfor sier han til Nikodemus at han

"JEG" OG "DU"

FRIHET

«må fødes på ny». Den jødiske rådsherre må være seg selv, men ut fra et bestemt annet jeg.

Er kjærlighet hengivelse fra et menneske til et annet, da blir kjærlighet en oppgave for livet. Et menneske er jo noe dynamisk, en frihet som realiserer seg i en livsform under stadig forandring. Et menneske er aldri en ting, innestengt i en bestemt form. Derfor må jeg, stadig på nytt, ta mitt utgangspunkt i det elskede du. Kjærlighet krever at man er stadig underveis med hverandre. Når Sartre sier: «helvete er den annen», da peker han på den menneskelige tendens til å lage «en ting» av den annen. Jeg reduserer ham til en bestemt form og fengsler ham i den.

Til kjærlighetens dynamiske aspekt viser Kristus når han taler om kjærligheten som et liv. Et liv som er en vekst og som stadig fornyer seg «fra nåde til nåde». Kjærligheten krever at man oppdager den annen som stadig ny og at man bevisst velger kjærlighetens ord: «det er du». I dette lyset må vi forstå Kristi ord: «Salige er de fattige i ånden». For å holde fast ved: «det er du», må jeg stadig på ny være rede til å gi avkall på meg selv. Kjærlighet må man stadig erobre.

Damian van Hoorn.

Chartres-valfarten 1965

Også i år vil en forsøke å arrangere en skandinavisk deltagelse i den store studentvalfarten til Chartres. Gruppen vil bli ledet av pater M. Drouzy O.P., København, og vil slutte seg til studentene fra Cité Universitaire. Valfarten finner sted 8. og 9. mai.

Også ikke-katolikker er velkomne.

For nærmere opplysninger, skriv til Frater Arne Fjeld, Le Saulchoir, Etiolles par Soisy-sur-Seine (S. & O.) Frankrike.

Kjærligheten gjør vårt «jeg» til et «du» — den er gleden over lykken i et annet menneske.

EN PAVES PROGRAM

PAUL VI OM TIDENS KRAV TIL HAM

«Vi har intet ønske om å øke glansen omkring denne hellige romerske kirkes ytre byggverk — det er dens indre liv og samfunn vi vil styrke. Vi søker ikke å utbygge en utvortes og uegentlig makt i Kirken — det er dens åndelige kraft Vi ser hen til. Vi ønsker ikke å markere avstanden mellom Kirkens høyeste geistlige ledelse og Guds folk eller den ikke-kristne menneskehet som omgir oss. Det er tvert om Kirkens hengivenhet, omsorg og tjenersinn Vi vil klargjøre. Vi søker ikke å tilfredsstillende en eller annen skjult egoisme i dette, men å uttrykke vår nestekjærlighet.

To store nødvendigheter er dermed blitt klare for Oss: Det økumeniske konsil, som må fullføres. Og forsvaret av den katolske tro, autoritet og moral — et forsvar som under presset av nye farer synes å tvinge oss til større årvåkenhet og hjelpsom innsats.»

(Pave Paul VI til kirkens kardinaler, i konsistoriet den 22. februar i år.)

BLIKK på TIDEN

KLERKEN OG KUNSTNEREN

■ Forholdet mellom prest og menighetsråd som byggherre, og arkitekt og kunstner som utførende instanser når en kirke skal reises, er ikke det aller enkleste i vår tid. Dels kan «byggherren» dessverre være nokså ufølsom for og uvitende om hva han selv egentlig vil (eller bør ville, på kirkens vegne!). Og dels går kunstneren i dag ofte til verket i en uregjerlig og tradisjonsfiendtlig individualisme som ikke alltid lar seg stemme inn i kirkens saklige og tidløse kultiske og symbolske behov.

Av og til hører og ser en ting som åpenbart kan få det til å sprekke for selv den tålmodige. Det er nok det som skjer i en artikkel i «Morgenbladet» (3. april), der pastor Karl Hafstad tar for seg en intervjuuttalelse av maleren Jacob Weidemann om hans utsmykningsoppdrag i Steinkjær kirke. Weidemann har fortalt om en høyst personlig betinget stemning han opplevde ved synet av en henge-pil på sin bestefars grav. Hafstad respekterer følelsen, men gyser ved at den skal bli bestemmende for et verk som har sitt klare, to-tusen-år-gamle program hva åndsinnhold angår — et objektivt krav til kunstneren:

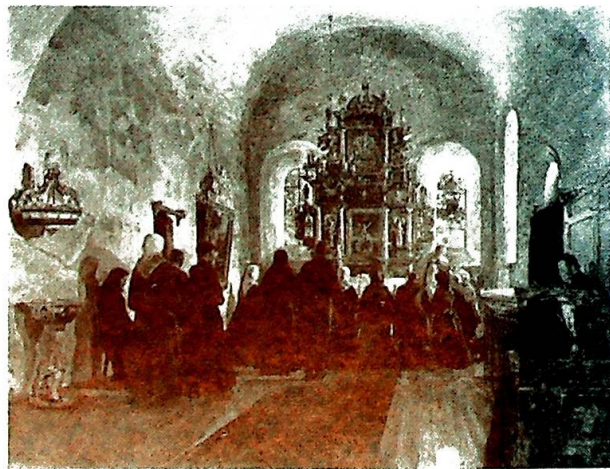
«Dette er jo rørende, og man kan godt forstå at det skal mindre til enn en opplevelse som dette for at et fint registrerende kunstnersinn får motiver for sin skaperevne.

Som *motiv for en korvegg* er det bare så inderlig likegyldig for den menighet som samles i kirke for å få evangeliet forkynnet gjennom arkitektur, kunst og farver, og gjennom ord og sakramenter.

For meg som prest i den norske kirke fortoner Weidemanns «utgangsideé» for arbeide med korveggen seg som en redselsfull misforståelse. I kirken er det et *objektivt budskap* som skal forkynnes. Et åpenbart budskap. Prinsipielt kan det umulig dreie seg om at en kunstner på korveggen skal gi uttrykk for mer eller mindre diffuse religiøse følelser eller «stemninger». Det er ikke spørsmål om en «religion» som han spinner ut fra seg selv som når en edderkopp produserer sitt nett. Har han et oppdrag å smykke en korvegg, må han vakkert bøye seg for den tradisjon at det er i «den hellige historie», i åpenbaringsbudskapet han må finne «utgangsidéen». Så må han ellers forme dette så radikalt, modernistisk, abstrakt han vil. Og i denne forbindelse er endog kunstnerens personlige «tro» uten interesse.»

Hafstad beklager at konferanser mellom prester og arkitekter og kunstnere, som blant annet har vært lagt dyktig opp av kirkeakademiet Fredriksborg, gir så lite håndgripelige resultater, og at et lokalt menighetsråd skal være så inkompetent prisgitt kunstnerens innfall, uten en sentral, ansvarlig kirkekunst-instans å konsultere:

«Summa summarum: gråtende piletrær og fromme bestefedre må gjerne danne utgangsideer for utsmykning hvor som helst — i de mer eller mindre hedenske krematorier og andre fabriker, rådhus og sivile feststeder, men den som har en oppgave i en kirke, skylder den såpass respekt at man spør etter meningen med den og med det som foregår i den.»

Kirkens budskap er tidløst, under de skiftende former og uttrykk. Det er kirkekunstnerens kilde og lov. (Harriet Backer: «Altergang i Stange kirke».)

DILEMMAET

■ Vi har feiret 25-års-minnet om 9. april 1940 — en angstens og ydmykelsens dag ingen vil glemme som opplevde den. De 25 årene har avdekket adskillig av sannheten om tapet av Norges nøytralitet, selv om vi nok må vente enda en god stund på den fulle, saklige forståelse. Sikkert kan det i hvert fall fastslås, at såvel Hitler-Tyskland som Vestmaktene i april 1940 var fast besluttet på å trekke oss inn i konflikten, mot våre interesser, for å bruke vårt strategisk verdifulle territorium. Det tok år før vi i Norge kunne se den ubehagelige sannhet i øynene at Winston Churchill jo la ganske brutale planer mot vår nøytralitet, samtidig med Hitler. En av de første som fastslo og dokumenterte det i pressen var den alltid ubestikkelige overlege Johan Scharffenberg.

I et leserbrev lenger ute i bladet drøfter dr. philos. Arild Haaland våre betraktninger om krig og fred i «St. Olav» nr. 5. Vi er glad for hans refleksjoner og anbefaler leserne å studere dem med eftertanke. At pasifismen i Norge, tross vår utvilsomme almene fredsvilje og tross fortvilelsen over atomkrigens skrekkelige perspektiver, har så relativ liten tilslutning som den har, skyldes nok for en stor del erindringen om 9. april. Flertallet trekker den massive slutning: I 1940 tok pasifistene så feil som de overhodet kunne. Hadde vi vært bare noenlunde rustet i dette (dengang) lettforsvarlige landet, så hadde vi hatt en fair sjanse til å bevare freden, spare flere tusen norske liv og unngå tapet av uoverskuelige verdier. Hitlerismen, sier de, kunne ikke nedkjempes med pasifisme. I Hitler-Tyskland ville en Gandhi, og millioner med ham, ha lidt jødernes tragiske skjebne. I maktpolitikken iskalde klima er et avrustet tomrom jevn godt med en innbydelse til undertrykkere. Den norske forsvarspolitikken i dag, og den «tverrpolitiske» enigheten om den, bygger på dette enkle resonnement.

Siden dengang er krigen blitt total — virkelig total. Det er en helt ny situasjon, også moralsk. Forholdet mellom målet (fred og frihet) og midlene (våpenbruk) er gjennom atomvæpningen forrykket til det avsindige, og definitivt uantagelige, dersom en storkrig brøt ut. Pave Johannes XXIII nevner i sin fredencyklika «Pacem in terris» to faktorer som synes oss vesentlige i en realistisk kristen fredsvilje. Den ene er overbevisningen om at «det er (nemlig gjennom atomvåpnene) blitt mennekselig sett umulig å tenke seg at krigen kan være noe egnet middel til å hevde retten mot en krenkelse av den» (dette gjelder altså også forsvarskrigen). Den andre er tvilen på at en ensidig nedrustning fører til annet enn vold og undertrykkelse — som alltid før i verdenshistorien: «Rettferdigheten, klokskapen og sansen for det menneskelige krever følgelig en *parallel* og *samtidig* reduksjon av de våpenforråd som hvert enkelt land rår over, forbud mot atomvåpen og endelig en nedrustning gjennomført etter felles avtale og under effektiv kontroll».

Kristne mennesker må innse, at inntil denne reduksjon er blitt mulig, lever menneskeheten i en tilstand av politisk av-sinn. De fleste her i landet vil visst synes at en snarere øker enn minsker det avsinnet ved frivillig å legge hodet på blokken, som et skjønt og neppe særlig smittende eksempel. Men — de fleste? Det er igjen en autoritet som i C. S. Lewis' artikkel annetsteds i dette nr. unektelig får en nokså slem medfart, når det gjelder demokratiens moralske sunnhet.

OM DEMOKRATI OG MISUNNELSE

ET SKRIFTESPEL FOR VELFERDSPOLITIKERE

C. S. Lewis — alvor, humor, tro og «Common sense».

på et politisk system, og en måte å avgi stemme på, og at dette har bare en løs og fjern sammenheng med hva dere legger i ordet. De må selvsagt heller ikke få lov til å stille Aristoteles' gamle problem: Hvorvidt «demokratisk handlemåte» betyr en handlemåte som demokratiene foretrekker, eller en handlemåte som *bevarer* demokratiene. Stiller de nemlig *dét* problemet, kan de vanskelig unngå å oppdage at de to tingene ikke nødvendigvis er det samme.

Derfor skal dere bruke ordet «demokrati» ene og alene som en slags besvergelse — om jeg så må si: På grunn av dets salgssjappell. Det er et ord de har ærefrykt for. Og selvfølgelig henger det sammen med det ideal, at alle mennesker skal behandles likt. Men dere må ganske ubemerket vri det ordet litt i deres sinn, så dette politiske

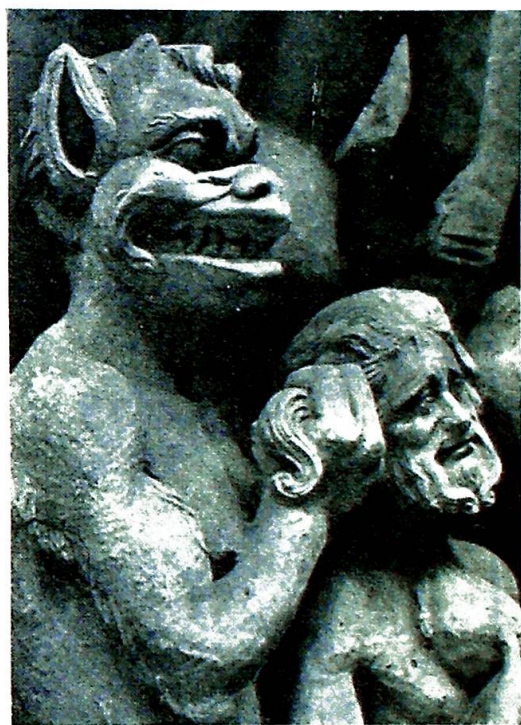
(Forts. n. side)

Den engelske forfatteren C. S. Lewis, som døde for noen år siden, ble verdensberømt gjennom den underfundige boken «Djevelen dypper pennen» («The Screwtape Letters»), som er en rekke rådgivende brever fra en av Helvetes mer erfarne avdelingssjefer til en små-djevel som går i lære, når det gjelder den mørke kunst å lede menneskene bort fra Lyset. Boken var skrevet med en ekte britisk blanding av kristen realisme, menneskekunnskap og barokk humor, og var et uttrykk for Oxford-professoren Lewis' overbevisning om sunnheten og sannheten i det kristne livs- og menneskesyn han fant innenfor den anglikanske kirke.

I en senere utgave av «Djevelen dypper pennen» er der føyd til et kapittel — en «festtale» av overdjevelen Screwtape på den årlige middag i «Fristernes Yrkeskole for Unge Djeveler» — som Lewis etterlot seg. Fra denne talen er følgende avsnitt om demokrati og misunnelse hentet — en nyttig vekker før høstens stortingsvalg, og med adresse til såvel alleslags velgere som alleslags partier!

«Demokrati» er det ord dere må anvende for å kunne føre menneskene viljeløst avsted. Den utmerkede innsats som våre filologiske eksperter har gjort når det gjelder å forfalske menneskenes sprog, gjør det overflødig å advare dere mot å la folk gi dette ordet en klar og definert mening. Det vil de simpelthen ikke greie. Det vil aldri gå opp for dem, at «demokrati» egentlig er navnet

Demonen og mennesket, symbolsk fremstilt på Beauvais-katedralens fasade.

STØNNENE FRA DYPET

■ Det er litt av et litterært dogme i tiden, at dikteren i dag er restløst utlevert til det onde og destruktive i samme utstrekning som han vil være virkeligheten tro. Hos de mer sparsomt begavede på parnasset er den spesielle og hardkokte «Weltschmerz» i 60-årene simpelthen obligatorisk. I et intervju («Verdens Gang» 3. april) gir imidlertid en klok og innsiktsfull kritiker, vår nye litteratur-professor dr. Asbjørn Aarnes uttrykk for adskillig sunn skepsis overfor de mer mote-betingede av disse stønn fra dypet:

«— Lesere av litteratur klager ofte over at nåtidens kunstnere er så opptatt av det sykelige og perverse. Hva mener De om dette? Har Garborg rett når han sier at en syk tid må synges syke sanger?»

— Jeg finner ingen grunn til at man skal underkaste seg en slik årsakssammenheng: Fordi tiden er korrumpert må diktningen også være det. Det er å gå frivillig i lenker. Jeg tror ikke Dantes samtid var mindre korrumpert enn vår tid, men likevel reiste Dante sin katedral. Dessverre er det få som hever seg over tiden. Vi er kommet inn i en fatal rytme som pressebyråer, reklameagenter etc. har skapt: At det hvert år må komme noe nytt og oppsiktsvekkende. Jeg har en dyp skepsis til all denne talen om å gå nye veier i kunsten. Jeg er ikke redd for ikke å være med. Jeg er mer redd for å være med på tidsmessige påfunn. Jeg tror det er uheldig at mange moderne kunstnere er så opptatt av sitt eget tilfelle, enten det gjelder «å skrive meg frisk», «bringe potensen i orden» eller «skrive seg fram til kontakt med medmenneskene». At man etterpå kan si: «Mitt verk var min redning», er en helt annen sak.»

Visst er det dét.

Frater Candidus.

ideal blir en konkret tro på at alle mennesker er like. Særlig han som dere i øyeblikket er i ferd med å forføre! Slik kan dere bruke ordet «demokrati» som en adgang til hans tanker for de mest nedverdige av menneskenaturens følelser. Dere kan få ham til å te seg, ikke bare uten skam, men med direkte selvtilfredshet, på en måte som alle ville henge ut, dersom den ikke var beskyttet av det magiske ord.

Den følelsen jeg sikter til er selvfølgelig den som får et menneske til å si: *Jeg er like god som deg!*

Det første og mest iøynefallende resultat er her at dere får ham til å plasere en god, solid, velklingende løgn midt i sitt liv. Jeg mener ikke bare at hans påstand er falsk i seg selv, og at han altså ikke er mer «lik» andre mennesker i godhet, ærlighet og sunn sans enn han er i høyde og liv-vidde. Jeg mener også at han heller ikke tror det selv. Ingen som sier: *Jeg er like god som deg!* tror det virkelig. Hvis han trodde det, ville han ikke si det. St. Bernhardshunden sier ikke slikt til leketøysunden av plast, forskeren sier det ikke til sinken, arbeideren sier det ikke til dagdriveren og den vakre kvinne sier det ikke til den uskønne.

Kravet på likhet kommer, utenfor den rent politiske sektor, alltid fra folk som på en eller annen måte føler seg underlegne. Hva det uttrykker, er nettopp den kløende, sviende, smertefulle bevissthet om en underlegenhet som pasienten nekter å akseptere.

Derfor avskyr han den. Derfor avskyr han også enhver form for merverd i andre, taler nedsettende om det og søker å utslette det. Han ender fort i mistanken om at alle som er *anderledes* enn ham selv utgir seg for *bedre* enn han er. Alle burde være som ham — i tale, klær, ma-

nerer, adspredelser, valg av mat. «Her er en som taler vårt språk klarere og mer nyansert enn jeg gjør — det må være en ond sinnet, oppstyrtet, såkalt «dannet» tilgjorthet. Her er en fyr som sier han liker ikke varme pølser — føler seg vel for god til sånt, tenker jeg. Her er en kar som ikke vet noe om Radio Luxembourg og pop-platene — han må være en av disse «intellektuelle» som sier slikt bare for å gjøre seg til. Hvis de var av den rette sorten, ville de være som jeg. De har ikke noe med å te seg anderledes. Det er udemokratisk.»

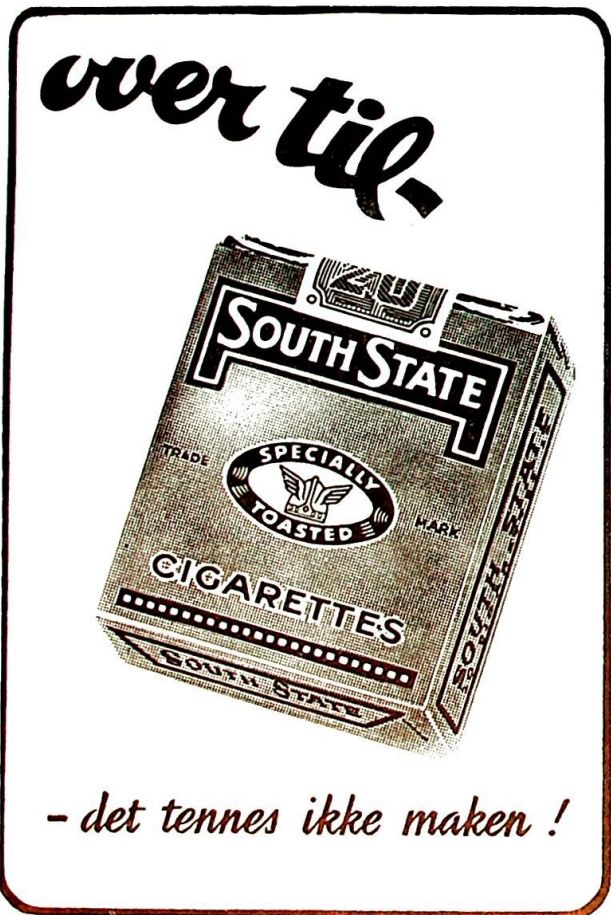
Nå er jo ikke denslags reaksjoner i og for seg nye på noen måte. Under navn av misunnelse har menneskene kjent dem i tusener av år. Men inntil nå har de alltid vært sett på som både den mest frastøtende og den mest latterlige blant karakterfeilene. De som oppdaget misunnelse i seg selv, gjorde det med skam. Og de som var fri for den, tillot den ikke uten videre andre. Det nye og spennende ved situasjonen i dag er, at nå kan en godta misunnelsen, gjøre den respektabel og endog beundringsverdige, ved å anvende det besvergende ord «demokratisk».

Under innflytelse av denne besvergelsen kan de som på en eller annen måte (eller i enhver henseende) er underlegne, arbeide desto mer iherdig og effektivt på å dra alle andre ned på sitt plan. Men det er ikke alt. Under den samme besvergelse vil de som er nærmere, eller kunne komme nærmere en full menneskelig utfoldelse, trekke seg tilbake, av frykt for å bli «udemokratiske». Jeg har fått troverdige opplysninger om at enkelte ungdommer som begynner å like «seriøs» musikk og god litteratur, fortrenger begge deler av frykt for å bli *anderledes* enn «folk flest». Likesom de avviser en Nåde som kunne hjelpe dem til å bli ærlige, renhjertede og rettskafne mennesker. Åpnet de seg, kunne de risikere å bli *anderledes*, å synde mot den vedtatte «livsstil», å falle ut av fellesskapet og gå glipp av flokken. De kunne — jøje meg for ulykke! — gå bort og bli *individer*.

Det hele sammenfattes fint i en bønn som et ungt vesen av hunkjønn nylig ble tillagt: «Å Gud — gjør meg til en typisk vanlig pike av det 20. århundre!» Takket være våre anstrelser, vil dette i stigende grad simpelthen bety: «Gjør meg til en lettlivet, infantil liten mester i å utnytte andre».

Vi kan glede oss over et ganske fint lite bi-produkt her. De få (færre for hver dag!) som *ikke* vil bli omgjort til «normale» og «vanlige» medlemmer av «folk flest» og «en av oss», utvikler seg mer og mer til å bli de trangsynte tørrpinner som det store gross alltid har mistenkt dem for å være. For mistanken skaper ofte det den tror. («Eftersom naboene i alle tilfeller vil ta meg for aparte, eller for en kommunistspion, eller no' slikt, kan jeg like gjerne bli hengt for å ha tatt en sau, som for å ha tatt et lam. Og bli hva de tror»). Resultatet av dette er, at vi nå har en intelligentia som gjør Helvete de største tjenester.

Det er nå allikevel biprodukter. Hva jeg særlig vil gjøre dere oppmerksom på, er den helt almene utvikling i retning av nedvurdering og til slutt avskaffelse av enhver form for menneskelig kvalitet og streben — på moralens, kulturens, samlivets og tankens plan. Og er det ikke deilig å iaktta, hvordan «Demokratiet» (i den besvergende betydning) nå utretter for oss hva de mest ærverdige diktaturer engang gjorde — og det med de samme fremgangsmåter? Dere husker hvordan en av de gamle greske diktatorer (dengang kalte en dem «tyraner») sendte et bud til en annen diktator for å be om

- det tennes ikke maken!

NYHETER FRA VATIKANET OG VERDEN

● KRAFTIGE PAVEORD OM MOTSTAND MOT LITURGIREFORMENE ● KONTAKT MED ATEISTER ● KIRKEN OG ROTARYBEVEGELSEN ● NY BISKOP AV KØBENHAVN

* I en tale til den ekspertkommisjon av legfolk, medisinerer, rådgivere i befolkningsutvikling og teologer som arbeider med spørsmålet om Kirkens stilling til fødselskontroll, understreket pave Paul nylig meget sterkt at kommisjonen må løse sin oppgave uten forsinkelser. Han minnet de vel 50 medlemmene om at utallige gifte mennesker, deres prester, ja, hele verdensopinionen venter på et svar.

Man regnet med at kommisjonen i begynnelsen av april ville gi paven en foreløpig rapport om sine diskusjoner og studier. Det er imidlertid samtidig på det rene at eksperter fra forskjellige områder har fått nye oppdrag av kommisjonen. Mange punkter er ennå ikke klart belyst.

Pålitelige katolske presseorganer mener å vite at kommisjonen, ihvertfall opprinnelig, var delt i tre omtrent like store grupper, hva meninger angår.

* Pave Paul har siden sist også i meget klare ord bedt katolikken om å godta uten opposisjon de liturgiske reformer. Han kritiserte de som motarbeider reformene for deres «åndelige treghet». Hans tilhørere var, etter hva det sies, overrasket over pavens kraftige ord. Vanligvis er hans taler preget av fine nyanser og varsomhet. Man mener at hans endefremme tale denne gang er et tegn på hans dype bekymring over splittelsen i liturgispørsmålet.

Talen var i første rekke rettet til italienske katolikker, men var samtidig tydelig også ment for katolikker over hele verden.

* Det er gitt spesialtillatelse til mange bispedømmer for at legfolk denne påsken

skal kunne lese lidelseshistorien for menighetene. Dekretet om dette fastlegger at vedkommende legmenn skal være kledd i hvitt.

* Det første generalmøte i Jesuitterordenen på syv år vil bli holdt i Rom i mai. Møtet skal både velge ny ordensgeneral og drøfte viktige reformspørsmål i lys av Konsilets beslutninger. Ordenen er den største i Kirken, og et eventuelt nytt «arbeidsprogram» for årene fremover vil bl. a. få stor betydning for misjonsvirksomheten.

KORT FØR «ST. OLAV» GÅR I TRYKKEN INNLØPER MELDINGEN OM AT PAVE PAUL HAR UTNEVNT DEN 37 ÅR GAMLE OG DANSKFØDTE JESUITPATER HANS MARTENSEN TIL MGR. TH. SUHR'S EFTERFØLGER SOM KATOLSK BISKOP AV KØBENHAVN.

«ST. OLAV» GRATULERER.

* En utstilling som gir et bilde av den tyske motstanden mot nazismen er åpnet på det tyske bibliotek i Rom. Ved hjelp av montasjer og billedtekster får man et overblikk over opposisjonen mot regimet. Tre katolikker blir hyldet som forkjempere for kirkenes motstand: kardinal von Galen og jesuittpatrene Rupert Mayer og Alfred Delp og to protestanter: pastor Bonhöffer og pastor Martin Niemöller.

* Det forlyder at kardinal König, Wiens erkebiskop skal lede det nye sekretariat for kontakt med ateister og agnostikere. Det er paven som har tatt skritt for å opprette et slikt sekretariat, og det skal visstnok bygges ut etter de samme retningslinjer som sekretariatene for kristen enhet og for kontakten med ikke-kristne religioner.

Kardinal König har de siste år ledet forhandlinger med kommunistiske regimer både som pave Johannes XXIII's og pave Paul VI's utsending.

* Paven har mottatt 1500 italienske rotarianere i audiens. Han minnet i en kort velkomsttale om at Kirken hadde hatt reservasjoner om Rotary tidligere, men sa at dette nå var forandret. Han sa at han var meget interessert i bevegelsens aktivitet og bestrebelser på å føre mennesker av forskjellig tro og oppfatning sammen for et felles beste.

* Mgr. Loyola O'Daugherty, generalvikar i bispedømmet Tucson i Arizona har sagt at det kanskje vil ta 100 år før de reformene som kommer fra Vatikan-konsilet er gjennomført. Alle biskopene vil dø, sa han, alle de eldre prestene og professorene vil bli borte. Først når den ungdommen som nå er i presteseminarene overtar, vil vi se det endelige resultat.

* Flere eksemplarer av rundskrivelsen Mater et Magistra ble nylig beslaglagt på en offisiell bokutstilling i Rio de Janeiro. Myndighetene erklærte at innholdet var «nedbrytende».

Se ellers vår artikkel i dette nummer av St. Olav om Kirken og Latin-Amerika.

(Forts. s. 135)

råd i regjeringens kunst. Den andre diktatoren tok budet med ut i en kornmark, og med sin stokk slo han av toppen på alle vekster som raget ti centimeter eller mer over de andre. Læren var enkel: Tillat ingen av dine undersåtter å bli fremragende, på noen måte. Ta livet av enhver som er klokere, bedre, mer beundret eller endog vakrere enn massens gjennomsnitt. Skjær dem alle ned til ett plan — så alle blir slaver, tall, nuller. Alle «like». Slik kunne tyrannene, på deres måte, virkeliggjøre «demokratiet».

Men i våre dager kan «demokratiet» utrette det samme, uten noen annen form for tyranni enn den det selv utøver. Ingen behøver i dag å gå gjennom den kornmarken med en stokk. De små vekstene vil selv sørge for å bite toppen av de større. Ja, de større begynner selv å bite hodet av seg — i sin angst for ikke å være «som vekster flest».

Jeg har nevnt, at å sikre disse små-sjelenes fortapelse og sørge for at disse skapninger som nesten har mistet all individualitet virkelig ender hos oss, er et slitsomt og vanskelig arbeide. Men hvis dere legger dere litt i selen, kan dere være temmelig sikre på resultatet. De store syndere kan kanskje synes lettere å fange. Men til gjengjeld er de lunefulle, — en vet aldri. Etter at dere har lekt med dem i 70 år, kan Vår Fiende snappe dem ut av klørne på oss i den 11. time. De er nemlig istand til virkelig å angre, skjønner dere. De er seg bevisst sin faktiske skyld. Når det først glipper for oss, er de like snare til å blåse i omgivelsene for Vår Fiendes skyld, som de var det i vår tjeneste. På et vis er det vanskeligere å jage og innhente en forvirret hveps enn å skyte, på kort hold, en vill elefant. Men dersom dere bommer, får dere mer bråk med elefanten.

Kirken sier hva den er

Kirken. Den dogmatiske konstitusjon «De Ecclesia». St. Olav Forlag 1965.

Så skulle det altså gå over nitten hundre år av Kristi kirkes historie før den kom med en offisiell redegjørelse for sitt eget vesen! Dette faktum fremhever hvilken enestående kirkelig begivenhet det 20. århundres kristne er med om å oppleve ved proklamasjonen av det 2. Vatikankonsils dogmatiske konstitusjon «Om kirken». Nu foreligger den også i en utmerket norsk oversettelse, med en ikke mindre utmerket innledning av pater *Albert Raulin*.

Har da ikke kirken før forklart hva den er? Selvsagt har den det, og på mange forskjellige måter. Ikke minst ved å leve det den er. Men som en levende realitet gjelder det for kirken som for enhver livsfunksjon at den har hatt vanskelig for å gi en nøyaktig og uttømmende definisjon av sitt eget vesen. Livet er noe mysteriøst, noe udefinerbart som ikke lar seg forklare i ord og formler. Livet oppleves. Slik har også kirken som bæreren av selve det overnaturlige liv gjennom en lang historie opplevet seg selv, før den forsøkte en definisjon av seg selv. Som en illustrasjon til dette kan nevnes at hvis vi hos kirkens

store «normalteolog» Thomas Aquinas letter etter en redegjørelse for hva kirken er, vil vi lete forgjeves. Der finnes ikke hos Thomas noen selvstendig avhandling om kirkens vesen. Han taler om Kristi mysterium, om sakramentene, om nåden, men uten noen særskilt omtale av kirken. Forklaringen er ganske enkelt at når Thomas taler om Kristus, om sakramentene, om nåden, så er det i virkeligheten kirken han taler om hele tiden. Kirken som Kristi mystiske legeme — som Thomas taler om! — er i den grad ett med Kristus at Thomas ikke engang er kommet på den tanke i en særlig avhandling om kirken å gjenta det han allerede har sagt om Kristus, og om det nådens liv i og med ham som sakramentene formidler.

Men nu har altså kirken selv ved konstitusjonen om Kirken gitt en detaljert redegjørelse for hva Kristi kirke i sitt innerste

(Forts. s. 134)

Min kjæreste

Guds mor, beskytt
min kjæreste
som er ute ikveld
og har tatt med seg
drømmer
og varmen i huset
og hansker
og godlukt og fjær.

Vokt henne til hun
kommer tilbake
om tre timer og
gavmild igjen låner meg
fjær og drømmer
og snerter
hanskene lykkelig
i bordkanten.

Og la henne så
herske blidt
fra kveld til morgen
— hvis mulig.

A. R.

Vår datter skal studere filologi
ved Universitetet fra ca. 1. sept.
i år.

Hvis noen kan hjelpe henne til
hybel, skriv til

Lektor Øistein G. Brodersen,
Berg landpost, Halden.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68

Kontortid 12—13
mand., onsd., fred.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.
P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

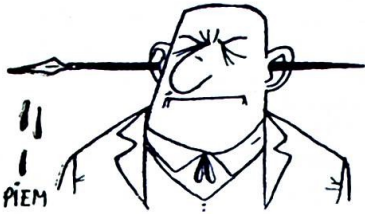
brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammer- fest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstre- nes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Tromsø
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Trondheim
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinikk	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

LESERNE SKRIVER

Pasifistens løsninger —
og andres

Hr. redaktør.

Frater Candidus har i «St. Olav» nr. 5 noen betraktninger over pasifismen, bygget på et avisinnlegg av Johan Borgen. Candidus peker på kommunismens forfølgelse av de kristne, og lar det bli sin sluttinnvending mot pasifisten Borgen: «Men hvordan løser han vårt problem?»

Det er meget lett å svare på. Pasifisten løser overhodet ikke problemet. Det ville heller ikke være mulig. I den oppstilte form er vanskeligheten uløselig, og er følgelig i en forstand ikke engang noe problem.

Det plausible i dette svar, blir tydelig dersom vi snur litt på spørsmålet: Hvordan løser de andre grupper problemet? Det er mulig de løser forsvarsproblemet for de kristne. Men i så fall til en meget høy pris. For betenker man de forskjellige krigsformer som har vært forsøkt eller kan komme på tale, og også overfor Sovjet, — er det tydelig at disse reiser minst like mange moralske problemer som de løser. Vi har de urettferdige kriger, de uprovoserte, de som ikke stoppes i tide, eller de som innledes uten at der har vært gjort nok for å hindre det ødeleggende brudd.

Alt dette er realistiske muligheter. Men er ikke den slags overgrep minst like alvorlige problemer som overgrepene mot kirken? Der er mange som er av den mening at det ut fra et moralsk synspunkt er bedre å lide urett enn å gjøre seg delaktig i den. Fra kirkens synspunkt kunne man også tilføye: Dersom kirken og kristendommen er av Gud, kan i hvert fall disse verdier overhodet ikke ødelegges utenfra.

Sett fra dette mot-synspunkt kunne vi derfor spørre videre: For den saks skyld: Hvorledes løser kristendommen selv det moralske problem om krigen? Man kunne kanskje gjøre det til et problem om hver enkelt krig, men det vil på ny bli et ganske innviklet spørsmål, slik at det blir vanskelig å snakke om en enkel løsning også her.

Efter min oppfatning antyder alt dette at det problem Candidus stiller Borgen, er en retorisk uforsiktighet. Problemstillingen antyder at der er en løsning på det oppstilte problem, og at det

ALLE BØR LESE
«De Ecclesia» – Vatikankonsilets
betydningsfulle konstitusjon om
KIRKEN.

Kr. 6.—

ST. OLAV Bokhandel og Forlag
Akersv. 5, Oslo 1 - Tlf. 42 31 70

standpunkt Borgen representerer derfor blir spesielt svakt. Men det er å undervurdere vanskene. Vanskene ligger i dette: Innenfor synsvidde er der overhodet ingen retning som gir en klar og overbevisende løsning.

Pasifismens innsats er derfor en helt annen. Innsatsen består i dette: Pasifisten innfører et fast punkt i debatten, nemlig at moderne krig er så ødeleggende at dette vil jeg ikke under noen omstendighet være med på. Militaristens faste punkt er et helt annet: Slike kriger er jeg med på, såfremt der foreligger noenlunde akseptable grunner for det store flertall blant lederne og de militære. Kristendommens standpunkt er kanskje et tredje.

Ingen av disse løsningene er definitive. Men de gir i hvert fall tre standpunkter som avklarer valgmulighetene for den enkelte. På dette punkt er alle tre alternativ like gode, ingen av dem til gjengjeld nevneverdig bedre enn de andre, sett fra den utenforståendes synspunkt.

Arild Haaland.

ST. SUNNIVA BARNEHAGE

Katolske barn mellom 4 og 6 år som ønskes opptatt i barnehagen august 1965, må innmeldes innen 15. mai, da de ellers ikke kan regne med å få plass.

Helst personlig henvendelse mellom kl. 13 og 14.

KJENTE
FREDRIKSTAD-
FIRMAER

Norske Fina $\frac{A}{\%}$
Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer

FREDRIKSTAD TLF. 5 820
TØNSBERG > 12 371

C. HANSENS

Trykkeri og Bokbinderi
Tlf. 13 056
FREDRIKSTAD

KÅRE KRISTIANSEN

Fiskeforretning

Telefon 13 190

Byens spesialforretning

Olsson
TAPÉT OG GULVBELEGG

Agentgt. 2 - Tlf. 17 080

Andr. Panne

Kontormaskiner - Kontorutstyr

Storgt. 4 - Fredrikstad
Tlf. T2 945

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

vesen er. Selv et slikt kirkelig dokument kan forøvrig ikke gi en helt uttømmende forklaring av det som i siste instans ikke kan forklares, fordi det forblir et troens mysterium. Det er vel dette som er grunnen til at kirkemøtet har nøyet seg med å la sin uttalelse fremkomme som en dogmatisk konstitusjon, og ikke som en dogmeerklæring. Men som det foreligger, er det selvsagt et dokument av den aller største betydning. For første gang i kirkehistorien fremsetter kirken et offisielt læreutformet syn på seg selv.

Når kirken har tatt dette skritt, og etter månedslange og vanskelige forhandlinger på konsilet er nådd frem til det foreliggende resultat, så er det fordi kirkens situasjon i det 20. århundre hadde gjort det nødvendig. I de siste 400 år har den katolske kirke ført polemikk med andre kristne kirker om hva kirken egentlig er. I vår egen tid har så den økumeniske bevegelse gjort spørsmålet om kirken til et av de fremste, for ikke å si det fremste teologiske problem. I en slik situasjon måtte kirken stå frem og si hvordan den ser på seg selv. Nu står det til alle kristne, såvel katolikker som protestanter, å ta imot dette kirkens budskap, og å tilegne seg kirkens egen forståelse av sitt vesen. Den som ikke gjør det kan komme til å oppleve ubehagelige følger av sin uvitenhet. Dette dokument berøver protestantene en rekke av de vanlige argumenter mot den katolske kirke. Der gis feilaktige anklager mot den katolske kirkeforståelse som nødvendigvis nu må være sagt for siste gang. Og katolikkene på sin side skal ikke være for sikre på at de på forhånd vet hva Kristi kirke egentlig er. På flere punkter må vår forståelse av kirken revideres og utdypes. Men når dette skjer under kirkens veiledning, så er det selvsagt den vi

må følge, og ikke våre egne meninger om hvordan den katolske kirke er eller bør være.

Ett punkt skal her nevnes, der kirkeforståelsen må utvides og utdypes (som ikke er det samme som å forandres!). Konstitusjonens 1. kapitel heter «Kirkens mysterium». Etter å ha redegjort for hvori det består, fastslår konstitusjonen at denne ene Kristi kirke, som vi i vårt Credo bekjenner som én, hellig, katolsk og apostolisk, finnes i den katolske kirke, styrt av Peters etterfølger og de biskoper som står i kommunion med ham. (S. 24.) Hvorfor står det finnes i og ikke er? Fordi konsilfedrene — under Den Hellige Ånds veiledning, det må vi ikke glemme! — har fjernet ordet *er*, og erstattet det med *finnes i*. (Ordet *er* sto nemlig i utkastet til konstitusjonen, men kom ikke med i det endelige vedtak.) Er da ikke lenger den katolske kirke identisk med Kristi kirke? Det er nettopp i hvilken forstand den er det som konstitusjonen forklarer. Det er bare å ta og lese, og tilegne seg det kirken selv sier.

Etter at konstitusjonen i 1. kapitel har talt om kirkens mysterium som Guds rike og Kristi mystiske legeme, skulle man vente at der så ble talt om kirkens synlige side, dens hierarkiske struktur. Men det kommer ikke før i 3. kapitel. I 2. kapitel utdypes først forståelsen av kirken ved å tale om den som Guds folk. Selv om heller ikke dette er noe nytt, så understreker det dog en viktig bibelsk dimensjon i forståelsen av kirken. Det samme gjelder det 4. kapitel om legfolket. Her er det det ofte forsømte syn på det alminnelige prestedømme som igjen holdes frem for katolske kristne. I 5. kapitel forkynnes det at alle kristne er kalt til hellighet. Altså ikke bare — som det ofte fra protestantisk hold er blitt hevdet — de som går i kloster. Disse får sin egen behandling i det etterfølgende kapitel om ordensfolk. I det 7. kapitel vendes så blikket mot evigheten:

BERGEN		
 T. Beyer BOK-OG PAPIRHANDEL AKSJESELSKAP Strangt. 4 - Telefon 15020 - Bergen	JACOB L. BERSTAD Kontorutstyr Bergen - Oslo	Johan H. BENZON AS En gros - Telefon 10106
WILLY BJARNOLL Malermester Tlf. 75 573	 SVERRE W. MONSEN'S MANUFAKTURVARER - SENGEUTSTYR	
 FORSIKRINGS- og PENSJESKAPET VESTA STIFTET 1880 SAMMENSLUTTET MED ÆOLUS OG <i>Bergens Brand</i>	SIEMENS NORGE A/S Alt i elektrisk materiell, anlegg-, reparasjonsverksted	
 DEN ERFARNE PROTECTOR AS STEMPEL-SKILT- OG ETIKETT-FABRIKK BERGEN	STEMPLER av enhver art SKILT for ethvert behov	MØHLENPRIS BAKERI S. Aakre Tlf. 11 616

kirken er på vandring fremover, og når først frem til sin fullkommenhet når den jordiske kirke forenes med den himmelske. Konstitusjonens siste kapitel taler om Jomfru Marias plass i Kristi og kirkens mysterium. Mange konsilfedre var misfornøyet med at Jomfru Maria slik ble «henvist» til konstitusjonens siste kapitel, mens flertallet av biskopene — igjen under Den Hellige Ånds veiledning — fant at dette nettopp var hennes rette plass. Marias mysterium må nemlig ses i sammenheng med og på bakgrunn av Kristi og kirkens mysterium. Hvor nødvendig dette er, kan følgende belyse: Under tegnede fikk engang fra en god protestantisk kristen servert denne uttalelsen: «Hvi jeg ikke tar feil så er altså forskjellen mellom katolsk og protestantisk kristendom den at hos dere inntar Maria den plass som Kristus inntar hos oss.» At han tok feil har vi ikke behøvet å vente til det 2. Vatikankonsil for å få vite. Men det er godt at konsilet lærer oss om Marias plass og betydning nettopp på den måten det gjør det. Hun er det hun kaller seg selv, Herrens tjenerinne, og det Herren selv fra sitt kors kaller henne, alle kristnes mor.

Med konstitusjonen om Kirken opplever vi historie. Det er å ønske at alle kristne, både katolikker og andre, forstår hvilken besøkelsestid det er å få lov til personlig å være med i en slik begivenhet, ved i ånd og sannhet å tilegne seg denne den katolske kirkes forståelse av seg selv.

SKAFF
«ST. OLAV»

EN NY
LESER!

BARE
20 KR.
PR. ÅR

* Biskopen av Liège har stilt et katolsk kapell til rådighet for de ortodokse. Det finnes nå et betydelig antall greske arbeidere i kullgruvene.

* De amerikanske katolikkene gir store beløp til U-hjelpen. På det siste halvåret ble det innsamlet ikke mindre enn vel 370 millioner kroner.

* Syd-Afrikas katolske studenter har fordømt apartheid-politikken i en uttalelse fra studentforbundets årsmøte. «Som en kristen ungdomsbevegelse bekjenner Syd-Afrikas katolske studentforbund seg til tanken at alle mennesker er brødre,» heter det i uttalelsen som legger til: Vi er derfor imot enhver form for rasediskriminering.

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent hverdager
kl. 10.30—14.30,
17—20.
Lørdag kl. 10—12.30

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 5. mai: Medlemmene tar del i aftenmessen i St. Olavs kirke kl. 19.00. Deretter samvær i foreningslokalet. Demonstrasjon.

Alle katolske damer er velkommen.
Søndag 9. mai: RETRETT på Vor Frue Villa, Ullernchausséen 52, fra kl. 9—17.

Leder: Pater Arno Gerritsma, OFM. Kolsåsbanen fra Nationalteatret kl. 8.08 til Montebello. Alle katolske damer er velkommen. Liste utlagt på St. Josephs Institutt. Meldes i tlf. 42 67 18.
Listen inndras torsdag 6. mai.

**Gode
Bergens-
firmaer**

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482
BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pøsefabrikk
Solheimsgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØGÅRDEN - BERGEN

URMAKER ANTON M. OLSEN
Olav Kyrresgate 1 - Tlf. 13035

A/S BJØRN
Tøsse **MØLLE**

NYGÅRDSGT. 4

Alt i
kontormøbler
og stålårsutstyr

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S
Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

Hos oss finner De alt i
Undertøy - Sengeutstyr
FABRIKUTSALGET A/S

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

Hva koster en ulykkesforsikring?
Spør oss, vi hjelper Dem med
alle opplysninger

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36
Privat 55 77 87 - 69 43 72

WISBECH

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.
Tlf. 21 69 06

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Melitta

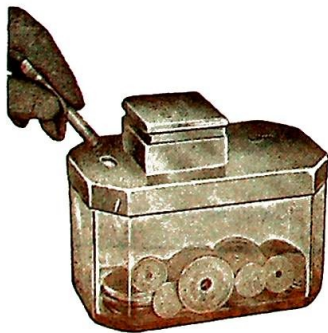
KAFFEFILTER

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»
Fåes i banker over hele landet

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90